

VÉLEMÉNY

Adjátok vissza!

Az 1945-től 1958-ig terjedő időszakban az állam kiadósan fosztogatta mindazokat a magánszemélyeket, akik jelentősebb, vagy akár kevésbé jelentős vagyonnal rendelkeztek. Az államosításról, a kisajátításról és az agrárreformról megalkotott törvények értelmében a magántulajdont illetően kő kövön nem maradt. Legtöbb esetben csak annyi vagyontárgyat hagytak meg a szenvedő alanyoknak, hogy éhen ne haljanak, és legyen amivel tovább dolgozzanak.

Szerbiában milliós nagyságrendű volt az államilag elkobzott hektárok száma és a különféle épületek mennyisége is sok ezerrel mérhető.

Nagyjából húsz évvel ezelőtt, még Milošević idejében, az akkori hatalom kezdte meg a „nagylelkűsködést”, vagyis az elkobzott vagyon meglehetősen vontatott ütemű visszaszámaztatását. Elsősorban a mezőgazdasági területek egy része jutott vissza egykori tulajdonosához, vagy a leszámazottakhoz, akiknek nem kis része „könnyen jött, könnyen ment” elv alapján szinte aprópénzért meg is szabadult tőle. Akkoriban ugyanis, legalább is Zenta környékén 600–700 márkáért venni lehetett egy hold jó földet.

A folyamat azonban nem fejeződött be, hiszen a visszaszámaztatásból az államnak semmi haszna, csak kára volt. A tulajdonában maradt termőterületek nagy részét bérebe adta magánvállalkozóknak, de közülük jó néhányan „elfelejtették” fizetni a bérleti díjat. Tehát az állam ismét hoppon maradt. Ugyanakkor a családi vagyont visszakövetelők egyre türelmetlenebbek, ami érthető.

Ugyancsak a jogtulajdon helyreállítását követelik az egyházak is. Csupán Zentán a két államosítási törvény alapján csaknem 250 hektár szántót és több tucat épületet vett el tőlük az állam, de a visszaadás gyakorlatilag sehogyan sem halad, pedig majd három évvel ezelőtt külön törvényt fogadott el a köztársasági képviselőház az egyházi vagyon visszaszámaztatásáról.

Annak, hogy az állam nem tesz különbséget nemzeti és felekezeti hovatartozás között, ha a vagyon bitorolásáról van szó, legékesebb bizonyítéka a zentai állapot. A Tisza menti községben ugyanis közvetlenül a második világháború után a Szerb Pravoszláv Egyház számított a leggazdagabbnak. Neki ugyanúgy eleddig semmit sem adtak vissza, mint a római katolikus egyházközségeknek.

Pedig a restitúció elől Szerbia sem menekülhet. Hiába a hangzatos nyilatkozatok sorozata, hogy Európa felé igyekezünk, amíg – többek között – ennek sem tesz eleget a hatalom, addig nem csak a kínaiak, de az európaiak is ferde szemmel fognak rá nézni.

Naivság lenne azonban hinni, hogy a legújabb tömeges felhördülés ezen a téren szorgosabb munkára bírja a magát demokratikusnak, törvénytisztelőnek és európai irányultságúnak nevező kormányt.

A népi mondás szerint nehéz a kutya szájából kivenni a tojást.

■ BOTH Mihály